

RÅD OCH ANVISNINGAR

till Partille kommun

ABVA

Allmänna Bestämmelser för användande av Partille kommuns
Vatten- och Avloppsanläggning.

Stadsbyggnadskontorets arbetsgrupp

Björn Marklund, stadsbyggnadschef

Thomas Soovik, VA-chef

Göran Ahlberg, VA-ingenjör

Bilder

Illustrationer: Mattias de Maré

Layout

Marlene Segerson

Tryck

Partille kommun, kontorsservice

INNEHÅLL

INLEDNING	5
VATTEN OCH AVLOPP I SIFFROR	8
Vattenförbrukning	8
Avloppsvatten	8
Spillvatten	8
Dag- och dräneringsvatten	8
Ansvarsfördelning	9
VA-verkets ansvar	9
Fastighetsägarens ansvar	9
Förbindelsepunkter	10
Förbindelsepunkterns läge	10
Gemensamma förbindelsepunkter	10
DRICKSVATTEN	12
Vattenkvaliteten är jämn och hög	12
Dosering av tvätt- och diskmedel	12
Problem med dricksvatten	12
Många droppar små....	13
Vattenmätning	14
Avläsning av vattenmätaren	14
Placering och installation av vattenmätare	14
Schematisk bild över dricksvatten	15
Återströmningskydd	16
Vattenläckor i fastigheten	16
Förebyggande av frostsador	16
AVLOPPSVATTEN	18
Spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten	18
Hushållskemikalier	19
Biltvätt	19
Dagvatten och dränvatten	20
Spillvatten och dagvatten från annat än hushåll	20
Hur förebygger du översvämningssador	21
Översvämning i fastighet	21
Vad gör du om det blir översvämning	22
ANSLUTNINGS- OCH NYBYGGNADSRÅG	24
Allmänt vid ny-, om- och tillbyggnad	24
Regler för anslutning	24
Dämningsnivåer	25
Inkoppling av servisledning	25
Avstängning av vattenleverans	26
Twist	26
ORDLISTA	27
EGNA ANTECKNINGAR	30
VIKTIGA TELEFONNUMMER	se baksidan

INLEDNING

Väl fungerande vatten- och avloppsförsörjning är en av de viktigaste förutsättningarna för ett fungerande samhälle. VA-verket ansvarar för att producera och distribuera dricksvatten med god kvalitet samt att omhänderta spillvatten och dagvatten utan att olägenheter uppstår. I kommunen finns cirka 47 mil VA ledningar, ett vattenverk och ett stort antal tryckstegrings- och pumpstationer. För att bibehålla hög driftsäkerhet underhålls och förbättras anläggningarna kontinuerligt. Anläggningarna förser 7600 abonnenter eller 33500 personer med dricksvatten

GRYAAB

Spillvatten från Partille kommun leds via bergtunnlar till Gryaab's avloppsreningsverk, Ryaverket, på Hisingen. Gryaab svarar för reningen av spillvatten i Göteborgsregionen med cirka 820 000 anslutna personer, med industrin inräknat. Det totala tunnelsystemet är 13 mil. Kommunerna som tillsammans äger bolaget är: Ale, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille.

Ett väl fungerande VA-system är starkt beroende av hur fastighetsägarna utför sina delar av systemet och hur systemet används. Det är därför mycket viktigt att följa de bestämmelser och regler som finns. Den här broschyren har tagits fram för att klargöra vad som krävs av den som använder de kommunala VA-anläggningarna.

Råd och anvisningar ger praktiska råd och upplysningar om vanligt förekommande frågor om dricks-, spill- och dagvatten. Broschyren är ett komplement till ABVA 09, d v s allmänna bestämmelser för användande av Partille kommuns vatten- och avloppsanläggning.

ABVA 09 är antagen av kommunfullmäktige och gäller från och med 1 januari 2009. Jämfört med tidigare ABVA90 från 1990 är ABVA 09 omarbetad efter vattentjänstlagen som gäller från 1 januari 2007. Nya ABVA09 är nerkortad. En nyhet är att förbindelse för dagvatten kan meddelas utan särskild punkt.

Behöver du ytterligare råd eller fler exemplar av broschyren är du välkommen att kontakta oss på Va-verket i Partille.

VATTEN OCH AVLOPP I SIFFROR

VATTEN OCH AVLOPP I SIFFROR	8
Vattenförbrukning	8
Avloppsvatten	8
Spillvatten	8
Dag- och dräneringsvatten	8
Ansvarsfördelning	9
VA-verkets ansvar	9
Fastighetsägarens ansvar	9
Förbindelsepunkter	10
Förbindelsepunkterns läge	10
Gemensamma förbindelsepunkter	10

VATTEN OCH AVLOPP I SIFFROR

I kommunen finns:

- Cirka 16 mil dricksvattenledningar
- Cirka 16 mil spillvattenledningar
- Cirka 15 mil dagvattenledningar
- 1 vattenverk: Kåsjöns vattenverk, reservvattentäkt Jonsered.
- 35-tal tryckstegringsstationer och pumpstationer
- 4 reservoarer d v s vattentorn

Vi producerar 2,5 miljoner kubikmeter dricksvatten och säljer 2,13 miljoner kubikmeter per år. Mellanskillnaden är mestadels läckage och omätt byggvatten men även vatten för släckning av bränder och VA-verkets egen förbrukning.

4,3 miljoner kubikmeter avloppsvatten från Partille leds i avloppstunnel för rening till Ryaverket i Göteborg, Gryaab.

Vanliga material i det allmänna ledningsnätet är järn, stål, betong och plast. Sedan sekelskiftet 2000 bygger vi inga ledningar av PVC-plast. Istället används plasterna polypropylen och polyeten samt betong. I vattenledningar i fastigheter förekommer koppar, plast och stål.

Vattenförbrukning

Den genomsnittliga användningen av vatten per person och dygn är cirka 150 liter, eller 55 m³ per år. För hushåll varierar förbrukningen stort, 70-250 m³ beroende på antal personer och vanor.

Varje år lagar kommunen ett antal vattenläckor och åtgärdar stopp i spillvattenledningar. För år 2007 reparerades 28 stycken vattenläckor och 10 stopp på spillvattenledning.

Förbrukningens fördelning i normalfall:

- 10 liter mat och dryck
 - 25 liter toalettpolning
 - 30 liter disk
 - 25 liter tvätt
 - 50 liter personlig hygien
 - 10 liter per person för övrig användning
-
- 150 liter per person och dygn

Avloppsvatten

Avloppsvatten är en samlad benämning på spillvatten, kylvatten, dagvatten och dräneringsvatten.

Spillvatten

Spillvatten är förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande, så kallat hushållsspillvatten. Ditt spillvatten går till reningsverk där spillvattnet grovrensas från fasta partiklar. Därefter renas det från näringsämnen som fosfor, kväve och syreförbrukande ämnen innan vattnet släpps ut till naturen i sjöar, älvar eller havet. Näringsämnena samlas i ett slam som kan användas till gödningsmedel i åkerbruk. Fasta partiklar går till förbränning.

Dag- och dräneringsvatten

Dagvatten är ytligt avrinnande regn- och smältvatten. Dräneringsvatten är vatten som avleds genom dränering. Dag- och dräneringsvatten förs i ledningar till vattendrag, utan rening, eller tas omhand enligt LOD, lokalt omhändertagande av dagvatten.

Ansvarsfördelning

VA-verkets ansvar

VA verket ansvarar för produktion och distribution av dricksvatten samt bortledning och rening av avloppsvatten inom verksamhetsområdena för dricksvatten, spillvatten och dagvatten. Alla ledningar, vattenverk, reningsverk och stationer som VA-verket äger, kallas för den allmänna VA-anläggningen. I den allmänna VA-anläggningen ingår också servisledningar fram till förbindelsepunkter som huvudmannen har bestämt för varje fastighet. VA-verket kallas även för huvudman.

*Ett glas dricksvatten
kostar cirka 0,33 öre*

*Dricksvatten är värt sin
vikt i champagne/guld, men
du betalar endast 1.66 öre
per liter*

VA-verket finansierar sina tjänster genom att ta ut avgifter från dig som abonnent och andra anläggningsägare, alltså inga skattemedel. Innan en fastighet ansluts till den allmänna VA-anläggningen tas en anläggningsavgift ut. Sedan debiteras en årlig bruksavgift uppdelad på fast och rörlig avgift. Fast avgift baseras på vattenmätarens storlek och vilka kommunala nyttigheter som nyttjas: dricksvatten, spillvatten och/eller dagvatten. Det motsvarar servicen att ha tillgång till vattentjänster 24 timmar om dygnet, alla dagar, hela året runt. Rörlig avgift baseras på den mängd vatten som förbrukas.

VA-verket har rätt att efterdebitera hushåll tre år tillbaka.

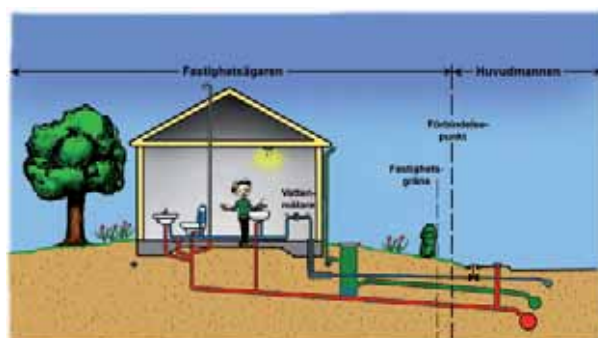
Fastighetsägarens ansvar

Fastighetsägaren ansvarar för ledningar och andra VA-installationer innanför förbindelsepunkten. Ägaren ansvarar för att allt installationsarbete, även sådant som inte kräver bygglov eller bygganmälan, utförs så att det uppfyller kraven enligt Boverkets regler samt följer hänsynsregler i Miljöbalken. Alla installationer ska ses över och skötas regelbundet.

Vattenmätaren är den enda del av VA-installationen som tillhör VA-verket. Fastighetsägaren ska se till att ledningarnas läge inom fastigheten dokumenteras.

Förbindelsepunkten utgör gränsen mellan fastighetsägarens ansvarsområde och VA-verksamhetens.

Förbindelsepunkten är den punkt där fastighetens servisledningar ansluts till VA-verkets ledningsnät.

Fördelning av ansvar mellan fastighetsägaren och VA-verket

Fastighetsägaren är ansvarig för att alla avgifter betalas. En hyresgäst kan faktureras om VA-verket godkänner detta. Om hyresgästen inte sköter sina betalningar kommer fastighetsägaren att krävas på skulden.

Fastighetsägaren ansvarar för att informera eventuella hyresgäster och verksamheter om gällande regler i ABVA 09. Exempelvis vad man får släppa ut i spillvattnet och dagvattnet, att ägarbyte ska meddelas och att vattenförbrukningen rapporteras årligen till VA-verket.

Förbindelsepunkt: Förbindelsepunkten utgör gränsen mellan fastighetsägarens ansvarsområde och VA-verkets. Förbindelsepunkten är den punkt där fastighetens servisledningar ansluts till VA-verkets ledningsnät.

Servisledning: De ledningar som förbinder huset med kommunens huvudledningar.

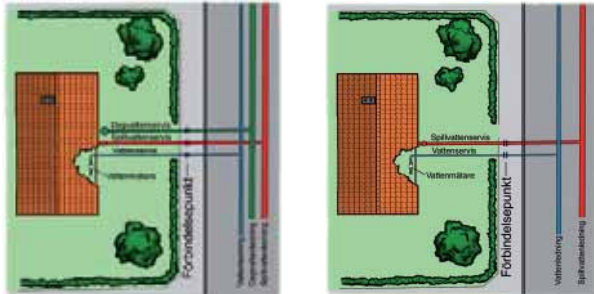
VA-installation: Ledningar och VA-anordningar på fastighetens sida om förbindelsepunkten.

VA-anordning: Till exempel ventiler runt vattenmätare, backventil, dräneringsvattenpump, anordning för lokalt omhändertagande av dagvatten (LOD) och samlingsbrunnar.

Förbindelsepunkter

Förbindelsepunktens läge

Normalt ligger förbindelsepunkten cirka 0,3 meter utanför fastighetsgränsen (tomtgränsen) när fastigheten ligger vid en gata där det finns allmänna ledningar. *Se bild.*

Förbindelsepunkt

Om fastighetsägaren begär annat läge av förbindelsepunkt än det VA-verket beslutat om och VA-verket kan tillgodose detta, får fastighetsägaren betala eventuella merkostnader. Även kostnaden för ändring eller borttagning av servisledning betalas av fastighetsägaren.

När de allmänna ledningarna ligger i naturmark, ledningsrättsområde eller i u-område tillämpas andra regler för förbindelsepunktens läge. Ledningsrätt är en avtalad rättighet att lägga ner och underhålla ledningar på annans mark. Den tecknas oftast mellan kommun och privatperson. U-område är mark med allmänna underjordiska ledningar. Det framgår av detaljplan eller områdesbestämmelser på vilken mark eller i vilket område ledningarna ligger i. *Se bild nedan.*

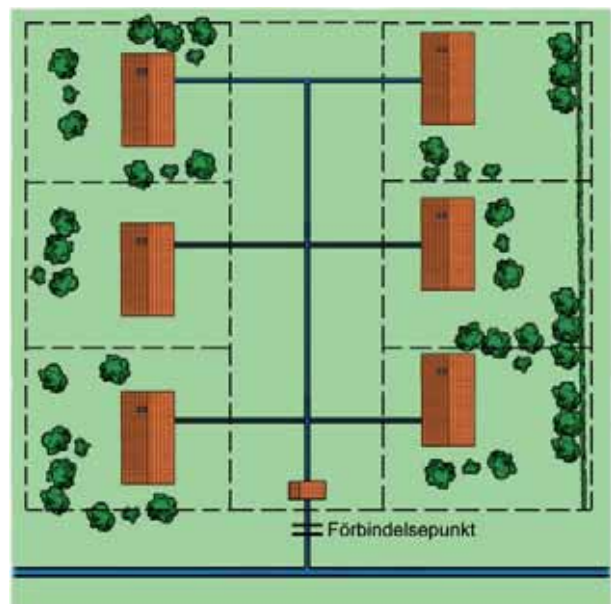
U-området har restriktioner. Du får till exempel inte plantera träd, anlägga murar eller förändra marknivåer. Kontakta VA-verket!

Gemensamma förbindelsepunkter

VA-verket kan godkänna att flera fastighetsägare kopplar in sina VA-installationer till det allmänna ledningsnätet i för fastigheterna gemensamma förbindelsepunkter. För att undvika framtida tvister och andra problem måste juridiska villkor först uppfyllas.

Gäller anslutningen flera fastigheter ska fastighetsägarna inrätta gemensamhetsanläggning (samfällighet) för vatten och avlopp enligt anläggningslagen. *Se bilden nedan.* För gemensamma servisledningar bildas en samfällighet och gemensamhetsanläggning för VA-ledningar. Samfällighetsföreningen skriver avtal med VA-verket. Detta gäller oavsett om föreningen ligger inom eller utanför verksamhetsområdet. Innanför verksamhetsområdet tecknas avtal om förbindelsepunkt och leverans av vatten och/eller avledning av spillvatten. Lantmäteriet ska kontaktas för bildning av en gemensamhetsanläggning. Placera mätaren i ett gemensamt uppvärmt utrymme, till exempel förråd eller garage.

Andra lösningar för gemensamhetsanläggning, ska alltid avtalas med VA-verket. Samfällighetsföreningen betalar normalt bruksavgifter.

Flera fastigheter delar förbindelsepunkt.

DRICKSVATTEN

DRICKSVATTEN	12
Vattenkvaliteten är jämn och hög	12
Dosering av tvätt- och diskmedel	12
Problem med dricksvatten	12
Många droppar små....	13
Vattenmätning	14
Avläsning av vattenmätaren	14
Placering och intallation av vattenmätare	14
Schematisk bild över dricksvatten	15
Återströmningskydd	16
Vattenläckor i fastigheten	16
Förebyggande av frostsador	16

DRICKSVATTEN

Vattenkvaliteten är jämn och hög

Dricksvattnet från kommunens vattenverk håller mycket hög och jämn kvalitet. Vattnet uppfyller med bred marginal de kvalitetskrav som Livsmedelsverket ställer på dricksvatten för hushållsändamål. Vattenkvaliteten kontrolleras dagligen vid vattenverken. Dessutom sänds flera vattenprov per månad, både från vattenverk, ledningsnät och hemma hos abonnenter, in för analys vid ackrediterat laboratorium. Proverna tas enligt ett kontrollprogram godkänt av tillsynsmyndigheten.

Observera att det är endast kallvatten som räknas som livsmedel, inte varmvatten.

Använd inte varmvatten till matlagning på grund av ökad risk för bakterier och med kopparrör finns risk för hög kopparhalt. Ta för vana att alltid spola ur vattnet som stått i ledningen över natten eller när du varit bortrest.

VA-verket garanterar inte ett visst tryck men i praktiken är trycket på 2-7 kg/cm².

Dosering av tvätt- och diskmedel

Doseringsmängden av tvätt- och diskmedel är beroende av vattnets hårdhet och pH. Mycket hårt vatten kräver hög dosering, men för ett mjukt vatten räcker det med låg dosering. Vattnet som levereras från kommunens vattenverk är mjukt därför räcker det med låg dosering av tvätt- och diskmedel. Vattnets hårdhet anges i tyska hårdhetsgrader och är cirka 3-4 °dH. Det mjuka vattnet medför också att salt för avhärdning inte behövs till diskmaskin eller kaffebryggare. Information om doseringsmängder finns på tvätt- och diskmedelsförpackningarna. Vattnets pH är cirka 8.

Vi har mjukt vatten i vår kommun - Använd låg dos av tvätt- och diskmedel!

Problem med dricksvatten

Någon enstaka gång kan problem med missfärgat vatten förekomma på ledningsnätet. Det är inte hälsofarligt och oftast lokalt. Kontakta VA-verket om du har problem med vattnet, vi kan behöva åtgärda något.

Gråvitt vatten

Vid vissa tillfällen kan vattnet innehålla små luftbubblor som gör att vattnet ser gråvitt ut. Spola vattnet så försvinner luftbubblorna snabbt och vattnet blir klart.

Gulbrunt vatten

Eftersom en del vattenledningar är av järn bildas med tiden rost i ledningarna. I samband med driftstörningar på ledningsnätet eller i fastigheter, exempelvis vattenläckor och uttag av vatten vid släckning av brand, ökar vattenhastigheten i ledningarna och rost kan lossna och missfärga vattnet. Spola vattnet tills det är klart. Järnhaltigt vatten är inte skadligt för hälsan men kan ge småbarn och känsliga personer diarré. Järnhaltigt vatten kan missfärga porslin och ljus tvätt.

Dålig lukt eller smak

Vid problem med dålig lukt eller smak ska vattnet spolas tills det känns kallt eller tills lukten och/eller smaken försvinner. Dricksvatten ska inte smaka eller lukta någonting! Ta för vana att alltid spola ur vattnet som stått i ledningen över natten eller när du varit bortrest.

Många droppar små ...

Tycker du att vattenräkningen är ovanligt hög? Det kan bero på läckande kranar eller rinnande toaletter. Titta på det lilla centrumhjulet i vattenmätaren. Är alla kranar stängda ska det stå still. Det som bara är några droppar då och då blir med tiden stora och dyra vattenmängder.

För att illustrera vilka mängder en liten oansenlig läcka kan förorsaka, har vi gjort denna uträkning nedan. Ett hushåll förbrukar i snitt 150 kubikmeter per år.

Läckans storlek om hålets storlek motsvarar diametern på en:

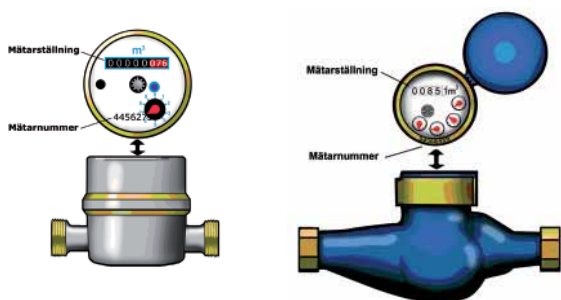
	Liter/min	m ³ /tim	m ³ /dygn	m ³ /år	
 Penna	60	3,6	86	31 500	 Badkarstappning
 Tändsticka	6	0,36	8,6	3 150	 Disksköljning
 Synål	0,6	0,036	0,86	315	 Tunn stråle
 Sytråd			0,08	31	 Tätdropning

Vattenmätning

Eftersom VA-verkets kostnader ska täckas av avgifter finns vattenmätare monterade på fastighetens inkommande ledning. Vattenmätaren ägs av VA-verket som sköter service av vattenmätarna och byter ut dem regelbundet. För en villa byts vattenmätaren minst vart tionde år.

För att VA-verkets personal ska komma åt vattenmätaren måste fastighetsägaren lämna fritt tillträde till mätarplatsen. Mätarplatsen och dess armatur, till exempel ventiler, ska skötas och underhållas av fastighetsägaren. Det innebär exempelvis att skydda mätaren mot frost. Ibland behöver ventilerna före och efter vattenmätaren bytas. Fastighetsägaren ska då anlita och bekosta en VVS-montör.

Det är endast VA verket som får bryta plomberingen på vattenmätaren, byta eller demontera vattenmätaren och manövrera servisventilen i gatan.

Ny respektive gammal vattenmätare

Avläsning av vattenmätaren

För att fakturera kunderna efter så korrekt förbrukning som möjligt behövs en avläsning av vattenmätaren. Avläsning ska ske minst en gång per år. Självavläsningskort skickas ut under januari-februari till de cirka 7500 abonnenter som har kommunalt dricksvatten. Korten skickas till fastighetsägaren eftersom det är ägarens ansvar att mätarställningen lämnas.

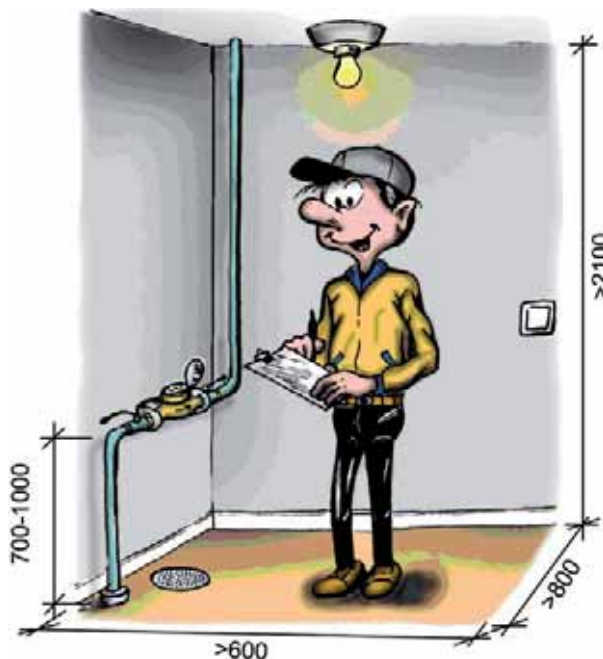
Ha som vana att stämma av vattenmätarens ställning med uppskattad förbrukning, när du får din räkning, fyra gånger per år. Ändras förbrukningen t ex på grund av ändrat antal personer i hushållet, går det bra att meddela VA-verksamheten för justering av årsförbrukningen. Stor förbrukning kan tyda på vattenläckage, exempelvis en rinnande toalett.

Placering och installation av vattenmätare

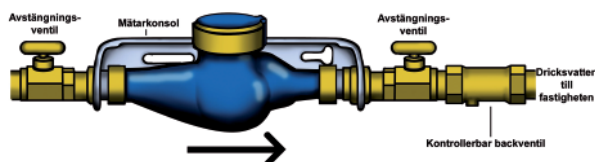
Vattenförbrukningen fastställs genom mätning om inte VA-verket bestämmer annat. Innan du tappar vatten från nätet, måste du ha en mätare inkopplad permanent.

Mätarens plats ska godkännas av VA-verket.

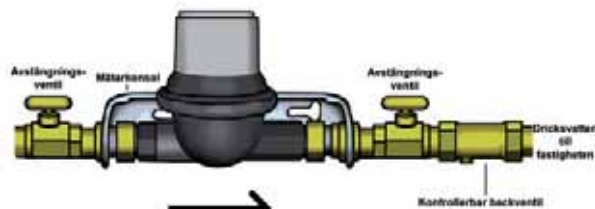
Vattenmätaren ska placeras så att den är lätt åtkomlig för avläsning, byte och reparation. Mätaren ska vara skyddad mot frost och olämplig uppvärmning. Den får heller inte placeras så att den tynger och därigenom skadar ledningen. Se punkt 14 ABVA. Vattenmätaren ska helst sättas upp i uppvärmt utrymme.

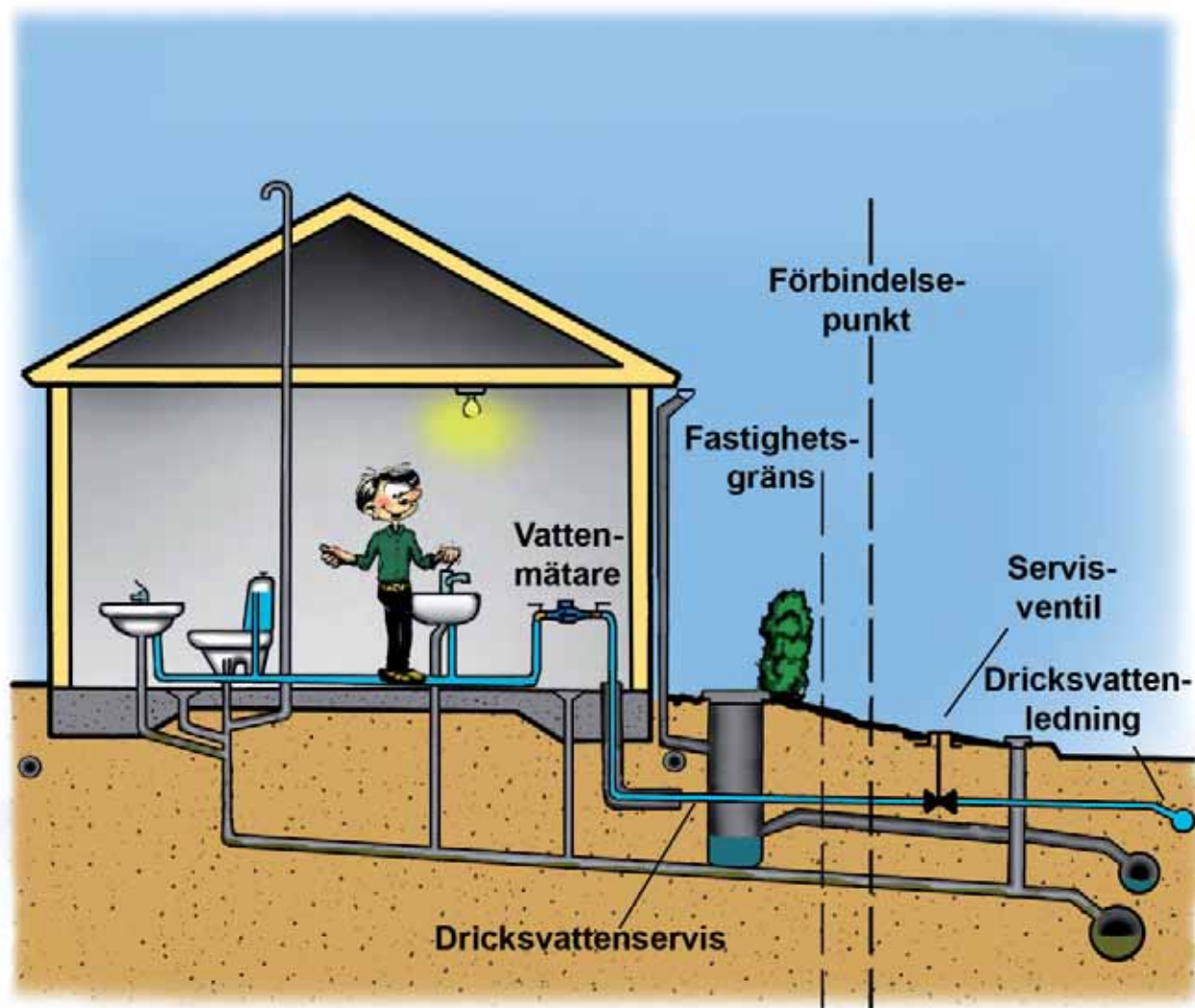
Vattenmätarplats och vattenmätare med ventiler

Gammal vattenmätare med konsol

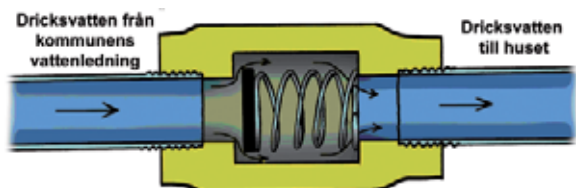
Ny mätare med konsol

Översikt över dricksvattenledningar och VA-installationer

Återströmningsskydd

Alla fastighetsägare är skyldiga att ha återströmningsskydd på inkommande vattenledning, *se bild nedan*. Syftet med återströmningsskydd är att förhindra att dricksvattnet kan förorenas genom återströmning. Har du swimmingpool eller en verksamhet krävs annan klass på återströmningsskyddet, se standarden SS-EN 1717. Är du osäker om återströmningsskydd är installerat kontakta en VVS-montör. Återströmningsskydd ska vara monterade i alla hus. Vid byten av vattenmätare i äldre småhus sätter VA-verket in en enkel backventil om sådan saknas.

Återströmningsskydd i genomskärning, monterad på vattenledning

Vattenläckor i fastigheten

En läcka kan uppstå på servisledningen för vatten utan förvarning. Om vattnet rinner ut i marken, är läckan ofta svår att upptäcka och om läckan är belägen före vattenmätaren, registreras heller inte någon ökning i förbrukningen. Gör det därför till en vana att inte bara titta på mätaren utan också **lyssna** på den! Susar det vid mätaren, trots att kranar i huset är stängda, så läcker ledningen. Fastän det bortrunna vattnet inte kan mätas upp, när läckan ligger före mätaren, **ska läckan repareras snarast**. Annars riskerar du att drabbas av en vattenskada samt att VA-verksamheten stänger av vattnet och debiterar en extra avgift.

Åtgärda en vattenläcka snarast

Fastighetsägaren har ansvaret att åtgärda fel på fastighetens VA-installation fram till förbindelsepunkten. Är det oklart om felet på servisledningen finns på fastighetens del eller på den allmänna delen av servisledningen, undersöker VA-verket på vilken del av servisledningen felet finns. Visar det sig att felet finns på den allmänna delen, står

VA-verket för skäligen del av undersökningskostnaderna. Å andra sidan ska fastighetsägaren betala skäligen del av VA-verkets utredningskostnader om det skulle visa sig att felet är beläget på fastighetens del av servisledningen.

VA-verket har enligt 41 § vattentjänstlagen, rätt att undersöka VA-installation och dess brukande inom en fastighet.

Förebyggande av frostsador

Vid stark och långvarig kyla finns risk att vattnet fryser i ledningar och vattenmätare. Det är särskilt stor risk i uppvärmda utrymmen och i ledningar som ligger grunt. Du bör därför se till att vattentemperaturen i vattenledningen inte tillåts sjunka under nollstrecket. Otäta dörrar och öppen ventilation bör ses över.

Vid akut frysrisk kan frysning förhindras genom att låta en tappkran tillfälligt stå något öppen så att det blir ett svagt, men jämnt flöde i ledningen. Kranen måste förstås hållas under uppsikt så att det inte blir översvämning. Om mätaren placeras så att den fryser får fastighetsägaren själv bekosta en ny mätare.

AVLOPPSVATTEN

AVLOPPSVATTEN	18
Spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten	18
Hushållskemikalier	20
Biltvätt	20
Dagvatten och dränvatten	20
Spillvatten och dagvatten från annat än hushåll	21
Hur förebygger du översvämningsskador	21
Översvämning i fastighet	22
Vad gör du om det blir översvämning	22

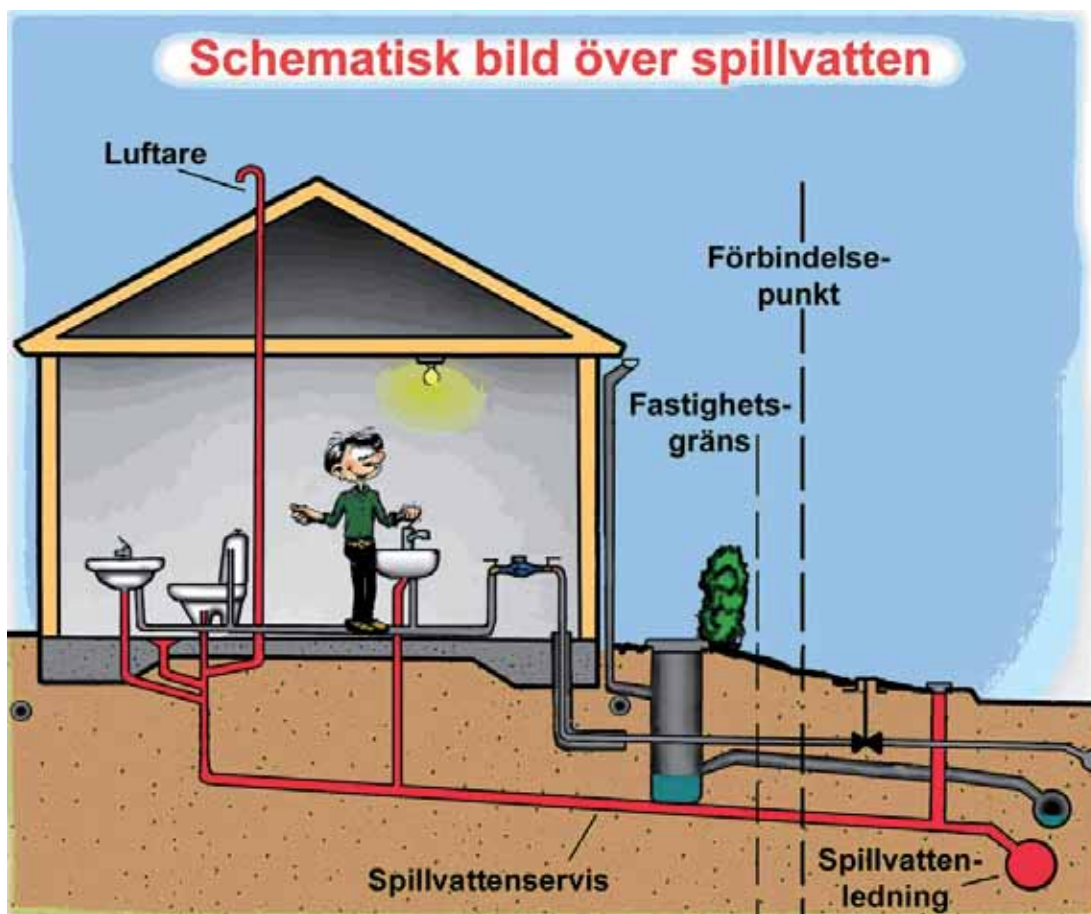
AVLOPPSVATTEN

Avloppsvatten är en samlad benämning på spillvatten, kylvatten, dagvatten och dräneringsvatten. Från en början renades endast avloppsvattnet för att minska smittspridning av sjukdomar. Men numera har avloppsvattnets miljöpåverkan tagits på allvar och idag så renas avloppsvattnet i reningsverk. Reningen tar bort organiskt material med farliga bakterier, skräp och näringsämnen fosfor och kväve. Partilless avloppsvatten renas i Ryaverket, därefter släpps vattnet ut i Göta älv.

Avloppsvatten	Samlingsnamn för nedanstående.
Spillvatten	Förorenat vatten från hushåll, industrier, serviceanläggningar och dylikt.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regn- och smältvatten
Dräneringsvatten.	Vatten som avleds genom dränering.

Spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten

Spillvattenledningen tar emot spillvatten från t ex bostäder, skolor och sjukhus. Dagvattenledningen tar emot regnvatten och smältvatten från exempelvis tak, gårdar och gator liksom dräneringsvatten från husgrunder. Dagvattnet leds sedan till en recipient, det vill säga sjö, vattendrag eller dylikt. Det här systemet med skilda ledningar för spillvatten respektive dag- och dräneringsvatten kallas duplikatsystem. Avsikten med det separerade systemet, duplikatsystem, är att minska belastningen på reningsverken och förhindra översvämningar i fastigheter. I samband med att befintligt ledningsnät förnyas byggs separata ledningar för dag- och dräneringsvatten respektive spillvatten ut även i äldre områden.

Spillvatten

Eftersom reningsverket är byggt för att ta emot och rena spillvatten från hushåll får endast vatten från toaletter, bad, tvätt, disk och matlagning släppas ut i spillvattennätet. Om andra ämnen eller fasta föremål spolas ned i spillvattennätet, äventyras ledningsnätets och reningsverkets funktion. Dessutom blir slammet från reningsverket oanvändbart som jordförbättringsmedel på jordbruksmark. Se även punkt 15-21 i ABVA09.

Enligt ABVA09 får spillvatten från köksavfallskvarn inte tillföras den allmänna spillvattenledningen.

Tänk på att sortera ditt hushållsavfall

Spola inte ned fasta föremål i avloppet. Skaffa sophink i badrummet och använd den istället.

Endast det som har passerat kroppen samt toalettpapper får slängas i avloppet.

Soptunna

- tops
- underkläder
- nylonstrumpor
- plastpåsar
- kattsand
- stekfett och matolja, (till eventuell kompost)
- råa ägg (till eventuell kompost)
- syreförbrukande ämnen

Miljöstation eller återvinningscentral

Exempel på farligt avfall:

- Olja, bensin och diesel
- Lösningssmedel t ex lacknafta, aceton
- Färg- och lackrester, även rester av konstnärsfärger och vattenbaserade färger
- Lim
- Starkt surt eller alkaliskt avfall som syror eller lut
- Bekämpningsmedel
- Tungmetaller som kvicksilver, kadmium och bly
- Avfall som innehåller andra slags tungmetaller i höga koncentrationer
- Fotokemikalier

Apotek

Överblivna läkemedel ska lämnas till apoteket

Det är viktigt att alla hjälper till att sortera för att undvika sämre rening, extra arbete eller som kan skada naturen. Ledningssystemets livslängd kan förlängas och motverka höjda VA-avgifter.

Tips!

Var uppmärksam om det blir svårt att spola i toaletten. Det kan innebära att det är stopp i ledningen.

Torka först bort överblivet stekfett ur stekpannan med hushållspapper och lägg i komposten eller bland hushållssoporna. Diska sedan stekpannan. När du gör detta förebygger du att fettet stelnar och bildar en propp i din avloppsledning!

Hushållskemikalier

Dosera lagom med hushållskemikalier inklusive tvätt- och diskmedel. Mer tvättmedel gör inte kläderna renare, utan ger tvärtom sämre tvätteffekt. Dessutom sköljs inte det extra medlet ur kläderna vilket ger ökad risk för hudbesvär och allergier. Använd miljömärkta hushållskemikalier.

Släpp inte ut vatten som är varmare än 45°C i förbindelsepunkten, det vill säga till VA-verkets ledningar.

Biltvätt

När du ska tvätta din bil, kan du göra det där tvättvattnet kan infiltrera, till exempel på grusad plan eller gräsmatta. Tvätta inte bilen på gatan eller ytor där vattnet rinner orenat via dagvattenbrunnar till vattendrag. I annat fall, tvätta bilen i en biltvättanläggning.

Bilens tvättvatten blir barnens badvatten

Spillvatten och dagvatten från annat än hushåll

För industrier och restauranger finns särskilda regler om vad som får släppas till kommunalt spill- och dagvatten. Se punkt 15-21 ABVA 09.

Slam från exempelvis bergvärmeborrning, så kallat kax, får inte tillföras brunnar, ledningssystem eller diken.

Bensin-, olje- och fettavskiljare samt sand- och slamfång i gårdsbrunnar o.d. ska tillses regelbundet och tömmas så ofta att de alltid fyller avsedd funktion.

Kontakta omedelbart VA-verket om det inträffar en olyckshändelse som medför utsläpp av syror, lösningsmedel, metaller, oljor eller större mängder av andra ämnen till spill- eller dagvattennätet. Det är viktigt att åtgärder snabbt kan sättas in för att förhindra eller motverka störningar i reningsverksdriften liksom i arbets- och naturmiljön.

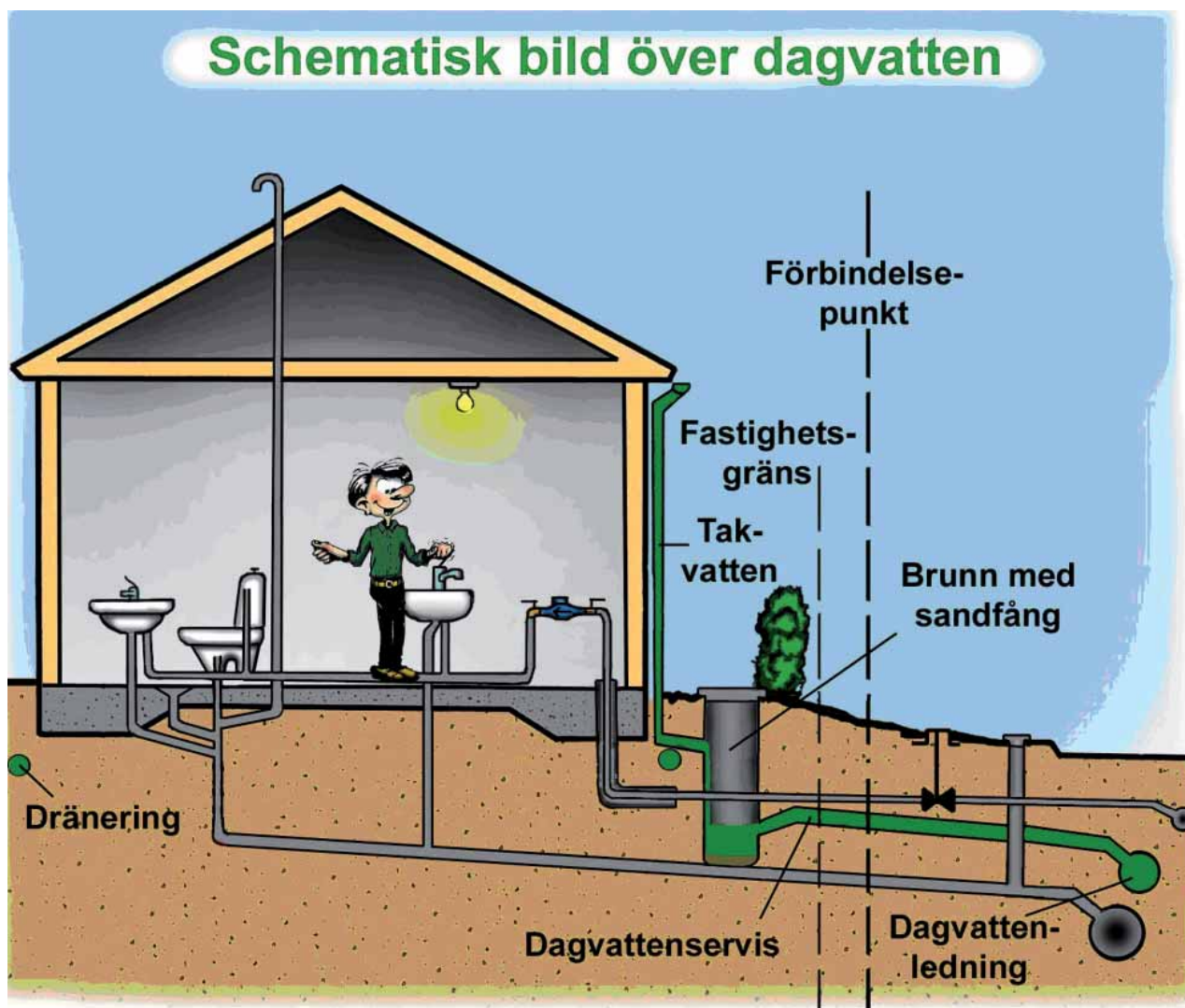
För mer information se Gryaab's hemsida www.gryaab.se.

Dagvatten och dränvatten

Dag- och dräneringsvatten skall ledas till en samlingsbrunn med sandfång och vattenlås på tomtmark och sedan anslutas till va-verkets dagvattenledning i förbindelsepunkt om sådan finns.

Om det inte finns någon förbindelsepunkt för dagvatten skall LOD (Lokalt Omhändertagande av Dagvatten) användas. En lösning är att med en ledning avleda vattnet till en grus- eller stenkista på tomten.

Ta kontakt med VA-verket för ytterligare information.

Översvämning i fastighet

Det finns flera orsaker till att en fastighet drabbas av översvämning; det regnar in, yt- eller dräneringsvatten förs mot husgrunden och tränger in genom källarväggar, stopp i spill- eller överbelastad dagvattenledning medför att vatten tränger in genom avloppsanordningar m m.

För att förhindra översvämning på grund av ytvatten ska marken de närmaste metrarna kring huset luta från huset. Det bör finnas tak över källartrappor och dräneringen ska fungera tillfredsställande.

För bästa funktion vid normal drift är kommunens huvudledningar dimensionerade enligt gällande föreskrifter. Trots detta kan problem med uppdämning i ledningar och översvämning i t ex källare ske i samband med extrema regn och hastig snösmältning.

Försäkringar täcker sällan alla de skador som kan drabba fastigheten när det blir uppdämning i ledningsnätet. Kommunen är ansvarig endast om den har begått något fel eller inte fullgjort sina skyldigheter.

Vid separerat ledningssystem orsakas en översvämning vanligen av stopp i fastighetens spillvattenservis eller av stopp i kommunens spillvattenledning. En annan orsak kan vara felkoppling av spill- och dagvattenledningar inom fastigheten.

I källartrappor eller garagedörrar finns golvbrunnar, så kallade spygatter, som ska vara kopplade till spillvattenledningen. Dessa kan ibland vara felaktigt kopplade till dagvattenledningen. Vid kraftiga regn klarar dagvattenledningen i gatan inte av att transportera bort allt regnvatten, vilket innebär att gatan svämmas över. Om golvbrunnen är lägre placerad än gatans nivå tränger vatten upp ur golvbrunnen med risk för översvämning i källare och garage. Det är detta som på byggnadskartan beskrivs som "dämningshöjd i dagvattennätet". Dessa kan ibland vara felaktigt kopplade till dagvattenledning. Tänk på att källartrappor skall ha en kant som hindrar dagvatten från att rinna ner från kringliggande mark. Begränsa också mängden vatten som rinner i garagedörrarna genom att ha så liten hårdgjord yta som möjligt.

Hur förebygger du översvämningsskador?

I källare och lågt liggande lokaler kan golvbrunnar innebära risker. Vatten kan också tränga upp ur toalettstolen och andra avlopp när de är anslutna till en spillvattenledning där felaktiga inkopplingar av dagvatten har skett. Se därför till att värdefulla och känsliga saker inte förvaras i källare som har golvbrunn. Om inget annat kan göras så placera åtminstone sakerna högt upp. Ju högre upp, desto mindre risk är det för vattenskador.

Det är viktigt att ni, som fastighetsägare, har kunskap om hur fastighetens egen VA-anläggning fungerar. Samlings- och inspektionsbrunnar på tomten ska vara synliga eller märkta så att de lätt går att finna för service. Vid eventuell omläggning av dränering runt huset bör samråd med VA-verket ske före anslutning till fastighetens ledningsnät.

Vid nybyggnation ska husets höjd i förhållande till omgivande mark anpassas så att extra anordningar inte krävs för att förebygga översvämningar. Dräneringsledningar under angiven lägsta dämningshöjd för dagvattenledningarna i gatan ska anslutas genom pumpning.

Rädda det som räddas kan, minimera skadorna och kontakta ditt försäkringsbolag.

Vad gör du om det blir översvämning

Som fastighetsägare bör du vidta en del åtgärder för att minska skadeverkningarna om vatten börjar tränga upp ur golvbrunnarna vid exempelvis häftiga regn eller hastig snösmältning:

1. Täck golvbrunnarna med något tätande och ställ på ett tungt föremål
2. Bryt elströmmen om det finns risk för kortslutning
3. Flytta undan föremål som kan skadas av vattnet
4. Kontakta VA-verket snarast
5. Kontakta ditt försäkringsbolag
6. Dokumentera eventuella skador genom att t ex fotografera
7. Tänk på hygien efter kontakt med inströmmande vatten, tvätta händerna!

ANSLUTNING OCH NYBYGGNADSFÖRFRÅGOR

ANSLUTNING OCH NYBYGGNADSFÖRFRÅGOR	24
Allmänt vid ny-, om- och tillbyggnad	24
Regler för anslutning	24
Dämningsnivåer	25
Inkoppling av servisedningar	25
Avstängning av vattenleverans	25
Tvist	25

ANSLUTNINGS- OCH NYBYGGNADSFÖRÅR

Allmänt vid ny-, om- och tillbyggnad

Nyanläggning eller omläggning av VA-installation inom fastighet kräver bygglov eller bygganmälan. Installationer ska utföras enligt bestämmelser i Boverkets Byggregler, BBR. Råd och upplysningar lämnas av bygg och miljökontoret.

Ansökan om VA-anslutning gör du på särskild blankett som skickas till Partille kommun, VA-verket, 433 82 Partille. Kontakta VA-verket för information och blankett för VA-ansökan, tel. 031-7921290

En förutsättning för att få ansluta sig är att fastigheten ingår i verksamhetsområdena för dricksvatten, spillvatten eller dagvatten. Verksamhetsområde fastställs av kommunfullmäktige. Efter beviljad ansökan ska anläggningsavgiften betalas, inkoppling utföras, förbindelsepunkten besiktigas, uppsättning av vattenmätare och återströmningsskydd ske innan vatten får uttas. Byggvatten för enstaka småhus är gratis.

Anläggningsavgift och brukningsavgift för dagvatten kan komma att tas ut även om förbindelsepunkt inte har upprättats. Det förutsätter att det finns behov av bortledning och att kommunen har ordnat avledning samt informerat om detta.

Regler för anslutning

Vid ny- och ombyggnad ska fastigheten om möjligt läggas på sådan nivå att det blir betryggande självfall mot ledningar i gata. Spillvatten ska ha egen servis. I områden med utbyggda dagvattenledningar ska dagvatten ha en egen servis, annars ska LOD tillämpas.

En särskild checklista/kontrollplan för VA-anslutning ska fastställas vid byggsamråd. Anslutning kräver bygglov eller bygganmälan.

I radhus, kedjehus eller motsvarande fastigheter ska respektive lägenhet/bostad förses med servis- eller avstängningsventil som kan stängas utanför lägenheten/bostaden.

DRICKSVATTENLEDNING

Dricksvattenledning för en villa har normalt dimensionen 32 mm, och ska anläggas frostfritt, cirka 1,5 meter.

SPILLVATTENLEDNING

Normalt används ledningsdimensionen 110 mm för en villa och 160 mm för en större fastighet. Spillvatteninstallation med självfall får inte anslutas under den angivna dämningnivån för spillvatten. Nivån anges på nybyggnadskartan och förbindelsepunktskartan. Vid anslutning under denna nivå måste spillvatteninstallationen anslutas via särskild pump.

DAGVATTENLEDNING

Dagvattensservis ska anslutas till dagvattenledning om sådan finns, den får inte anslutas till spillvattenledning. Lokalt omhändertagande av dagvatten kan tillämpas om dagvattenledning inte finns. Normalt används ledningsdimensionen 110/160 mm. LOD beskrivs i detaljplan.

DRÄNERINGSLEDNING

Dränering ska anslutas till dagvattenledning eller LOD. Ansluts dränering till dagvatteninstallation på en nivå som ligger under den dämningnivå som VA-verket har angivit ska husets grundkonstruktion utföras med hänsyn till detta. Alternativt kan dräneringsvatten pumpas till dagvattenledningen.

Anmälan om besiktning av omlagda ledningar skall göras till VA-verket i god tid innan återfyllning av schakt.

Tips! När du dränerar om huset, passa på att byta ut dina VA-ledningar.

Dämningsnivåer

DÄMNINGSNIVÅN

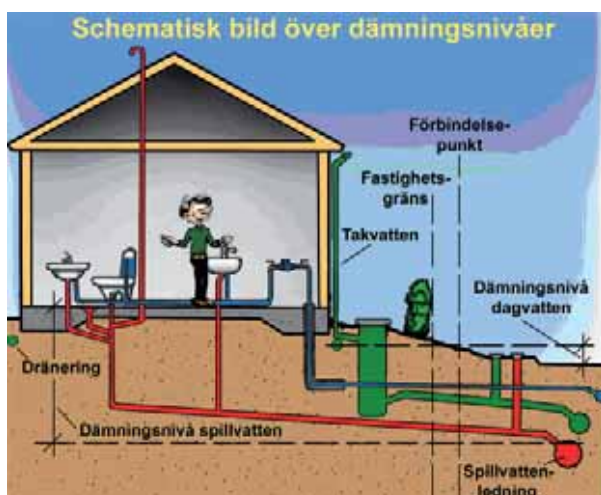
Dämning innebär att en ledning går full och att vattnet kan stiga i anslutande ledningar. Dämningsnivå är den nivå spillvatten eller dagvatten högst kan nå under extrema förutsättningar utan att riskera översvämningar.

SPILLVATTENLEDNING

Om VA-verket inte anger annat ligger dämningsnivån 0,75 meter över spillvattenledningens inre hjässa (innertak) där servisledningen möter huvudledningen.

DAGVATTENLEDNING

För dagvattenledning ska dämningsnivån maximalt vara 0,1 meter över gatunivån.

Spillvattenledningen får aldrig gå mer än full d v s till hjässan (ledningens innertak). Man ska alltid sätta en nivåskillnad mellan spillvattenledning och källargolv för att vara på den säkra sidan. Dräneringen ska ligga högre än gatan för att minska risken för inläckage vid regn

Inkopplingar av servisledningar

Endast Va-verkets personal får göra avsättning för servisledningar, samt öppning och stängning av servisventiler.

Checklista

1. VA-ansökan lämnas in till VA-verket.
2. VA-ansökan behandlas. Besked om anläggningsavgift lämnas till sökande.
3. Förbindelsepunkt upprättas och meddelas.
4. Anläggningsavgiften betalas.
5. Inkoppling utförs av byggherren.
6. Besiktning av förbindelsepunkt utförs och godkänns av kommunens personal. Om besiktning inte sker står fastighetsägaren för uppschaktning i området runt förbindelsepunkten samt åtgärdande av eventuella fel i framtiden.
7. Återströmningskydd installeras.
8. Vattenmätarplatsen är byggd och mätarkonsoler finns. Kontakta kommunen för besiktning och uppsättning av vattenmätare i samband med inflyttning.
9. Vattenmätarplatsen besiktigas och vattenmätare sätts upp av kommunens personal. Vatten får inte uttas från det allmänna vattenledningsnätet innan mätare installerats.
10. Fastighetsägaren ansvarar för att VA-ledningar inom tomten ritas på karta, och inlämnas till bygglovskontoret. Klart!

Du som kopplar in kommunalt vatten får inte ha egen vattenbrunn fysiskt ihopkopplat med kommunalt vatten. Det räcker inte med avstängningsventiler.

- ! Vattenmätare ska installeras i samband med inflyttning

Avstängning av vattenleverans

Avstängning av vatten kan ske vid utebliven betalning. Avstängning kan även ske om fastighetsägaren inte följer ABVA 09 och åtgärdar brister efter uppmaning. Till exempel om vatten från egen brunn är ihopkopplat med den allmänna dricksvattenanläggningen. Avgift för såväl avstängning som återkoppling ska betalas till VA-verket enligt taxa.

Tvist

Fastighetsägare som inte godtar VA-verkets beslut, kan begära prövning av frågan hos Statens VA-nämnd.

ORDLISTA

ABVA	En lokal bestämmelse som reglerar ansvar, drift, med mera beträffande allmänna vattentjänster.
Allmän vatten- och avlopps-anläggning (VA-anläggning)	Med allmän vatten- och avloppsanläggning avses anläggning, som har till ändamål att bereda bostadshus eller annan bebyggelse vattenförsörjning och avlopp och som drivs av kommun eller, om den drivs av annan, förklarats som allmän.
Anläggningsavgift	Avgift för inkoppling till kommunalt vatten, spillvatten och dagvatten. Avgiften beräknas på bebyggelse och fastighetens storlek.
Avloppsvatten	Spillvatten, kylvatten, dagvatten och dränvatten.
Boverket	Nationell myndighet för samhällsplanering, stadsutveckling, byggande och boende.
Brukningsavgift	Årlig avgift som baseras på fast avgift och rörlig avgift (efter vattenförbrukning).
Bräddning	Bräddning av spill- eller dagvatten sker när en ledning blir överfull, t.ex. vid extrema regnmängder. Vattnet leds då via en bräddvattenledning, ut direkt till vattendrag utan föregående rening.
Dagvatten	Vatten som rinner från tak, gator och andra ytor vid regn eller snösmältning och som inte tränger ner i marken.
Dricksvatten	Vatten för hushållsändamål. Dricksvatten klassificeras som livsmedel och lyder under livsmedelslagstiftningen.
Drän(erings)vatten	Vatten som avleds genom dränering, d v s avledning av vatten i mark via rörledning, dike eller dräneringsskikt.
Dämningsnivå, dagvatten	Den maximala nivå som dagvattenytan kan nå i ledningsnätet eller den gatunivå som dagvatten kan stiga till vid kraftigt regn. Nivån styr höjdsättning av källargolv eller sockelhöjd.
Dämningsnivå, spillvatten	Den maximala nivå som spillvattenytan kan nå i ledningsnätet ska understiga färdigt golv med 75 cm
Enskild anläggning/brunn	Enskild anläggning för dricksvatten, spillvatten eller dagvatten, som inte är ansluten till allmän anläggning.
Förbindelsepunkt	Den punkt där inkoppling av en fastighets ledning till den allmänna VA-anläggningen sker.
Gemensamhetsanläggning	Anläggning som är tillkommen vid lantmåteriförrättning, är gemensam för flera fastigheter och som tillgodoser ändamål av permanent betydelse för dessa fastigheter, exempelvis ledningar.
Hushållspillvatten	Se spillvatten.
Huvudman	Den som driver allmän VA-anläggning.
Kylvatten	Exempelvis vatten från kylning vid en industriprocess eller vatten som används för att kyla ett värmesystem

Köksavfallskvarn	Med en avfallskvarn installerad i diskbänken kan det vara möjligt att mala delar av matavfallet och blanda det med vatten. Vattnet från avfallskvarnen är anslutet till fastighetens spillvatteninstallation.
Ledningsrätt	Rättighet att lägga ner och bibehålla allmän VA-ledning på annans mark. Ledningsrätt upprättas oftast mellan kommun och privatperson genom lantmäteriförrättning.
Lokalt omhändertagande av dagvatten – LOD	Dagvattenavrinning inom tomtmark minskas eller fördröjs genom olika åtgärder, t ex infiltration.
LTA-pumpenhet	Lätt trycksatt avloppssystem, som möjliggör anslutning till högre liggande ledning.
Recipient	Till exempel grundvatten, vattendrag, sjö eller hav som tar emot utsläpp av spillvatten eller dagvatten, renat eller orenat.
Samfällighet	Sammanslutning av fastigheter som har gemensam rätt till mark och som har gemensamt ansvar för utförande och drift av gemensamhetsanläggning
Servisledning	Ledning som ansluter fastighetens VA-installation till huvudmannens huvudledning.
Servisventil	Ventil för att stänga eller öppna för flöde av dricksvatten i servisledning, till fastighet.
Servitut	En rättighet som innebär att en fastighetsägare till exempel äger rätt att lägga ned och underhålla sina VA-ledningar som går genom en annan fastighet. Servitut upprättas skriftligen mellan de berörda parterna, oftast privatpersoner.
Spillvatten	Förorenat vatten från bad, disk, tvätt, toalett och liknande, så kallat hushålls-spillvatten.
Spygatt	Brunn för avledning av dagvatten.
Statens VA-nämnd	Rättslig instans som prövar dricksvatten- spillvatten och dagvattenärenden som överklagats.
Tredimensionell fastighet	Anläggningar eller våningsplan inom samma byggnad kan ha olika ägare.
Tryckavloppsanslutning	Spillvatten från fastighet som måste pumpas till det allmänna ledningsnätet, t ex LTA-pump.
VA-installation	Med VA-installation menas ledning som för fastighet dragits från förbindelsepunkt samt anordning som förbundits med sådan ledning.
Vattentjänstlagen	Lag om allmänna vattentjänster 2006:412
VA-kollektiv	Ingår i VA-verksamhetsområde eller genom avtal. Betalar anläggningsavgift (engångsavgift) och brukningsavgift.
VA-verksamheten	Ansvarar för och bekostar drift och underhåll av den allmänna anläggningen.
Verksamhetsområde	Område inom vilket vattenförsörjning och bortledning av spillvatten och dagvatten har ordnats eller ska ordnas genom anläggningen.

U-område

Område som ska vara tillgängligt för allmänna underjordiska ledningar. U-område regleras i detaljplan.

Återströmningsskydd

Dricksvattenanslutningar måste ha återströmningsskydd för att förorenat vatten i en abonnents system inte ska kunna drabba andra. Återströmningsskyddet gör också att man inte behöver tömma enskilda fastigheters system vid reparationer i det allmänna nätet. Kallas även backventil vid vattenledning (den enklaste varianten) och bakvatten vid spillvatten, se SS-EN 1717.

VIKTIGA TELEFONNUMMER

Driftstörningar utanför fastighet

Vid fel på vatten- och avloppsledningar i gator och vägar utanför fastighets- och tomtgräns eller problem med missfärgat vatten, gör du felanmälan:

- Under kontorstid till kommunens växel tel 031-792 10 00
- Övrig tid tel 031-703 16 65.
- Kundtjänst 031-7921220

Driftstörningar innanför fastighet

Om fel uppstår inom fastigheten, se "Gula sidorna" i telefonkatalogen under "Rörarbeten". Läns-pumpning görs av vissa firmor, se "Gula sidorna" under "Oljesa-nering" eller "Slamsugning".

Vid akut problem på icke arbetstid ring VA-verkets jour 031-703 16 65.

När du bygger om eller bygger nytt

Rådgör med bygg och miljökontoret vid nyanläggning eller omläggning av VA-installation, telefon växel 031-792 10 00. Blankett för bygglov eller bygganmälan kan även hämtas på kommunens hemsida: www.partille.se

Ansökan om kommunalt vatten och avlopp gör du på blanketten VA-ansökan. Kontakta VA-verket för information och blankett för VA-ansökan, tel. 031-7921290.

Vi ger råd

Behöver du ytterligare råd eller upplysningar eller kanske fler exemplar av broschyren är du välkommen att kontakta oss på va-verket i Partille eller gå in på www.partille.se. VA-verket i Partille Kommun

Gamla Kronvägen 34
433 82 Partille
031-7921290
031-7921320

På www.partille.se finns uppgifter om

- Taxa för anläggningsavgift
- Taxa för brukningsavgift
- ABVA 09
- Råd o Anvisningar

För mer information

Boverket	boverket.se
Gryaab	gryaab.se
Håll Sverige Rent	hallsverigerent.se
Kemikalieinspektionen	kemi.se
Lantmäteriet	lantmateriet.se
Livsmedelsverket	slv.se
Naturvårdsverket	naturvardsverket.se
Standarder i Sverige	sis.se
Statens VA-nämnd	va-namnden.se
Svenskt Vatten	svensktvatten.se
Sveriges miljömål	miljomal.nu
Vattenportalen	vattenportalen.se
Avloppsguiden	avloppsguiden.se (enskilt avlopp)